

Húsvét 6. vasárnapja

ApCsel 10,25–26.34–35.44–48

Péter beszéde és a Szentlélek

Amikor Péter megérkezett, Kornéliusz eléje sietett és a lábához borult, hogy hódoljon neki. De Péter fölemelte. „Allj fel – mondta –, hisz én is csak ember vagyok.”... Péter így kezdte beszédét: „Valóban el kell ismernem, hogy az Isten nem személyválogató, mindenki kedves előtte, aki féli és az igazságosságot cselekszi, bármely nép fia is. ...Péter még be sem fejezte a beszédet, s a Szentlélek már leszállt mindenkire, aki hallgatta a tanítást. A zsidókból lett keresztények, akik Péterrel érkeztek, ámulatba estek, hogy a Szentlélek ajándéka a pogányokra is kiárad. Mert hallották, hogy megkapták a nyelvek adományát, és magasztalják az Istent. Péter megszólalt: „Meg lehetne tagadni a keresztovizet azoktól, akik a Szentlelket éppen úgy megkapták, mint mi?” Ezzel elrendelte, hogy Jézus Krisztus nevében kereszteljék meg őket. Őt viszont arra kérték, hogy maradjon még náluk néhány napig.

Lukács és Pál ezt az eseményt másként írja le, de annyiban egyeznek, hogy Péter nem lelkesedett egyértelműen a pogány misszióért, inkább a hellén keresztények és a zsidó Jézus-követők várható konfliktus miatt aggódott. Annak ellenére, hogy a jeruzsálemi ősegyház is poliglott és vegyes zsidó és pogány keresztényekből állt, ez a minta történelmi okok miatt, nem terjedt el magától értetődően. Az egyértelmű isteni motivációt Pál kapta erre a feladatra, a többi apostol fokozatosan ismerte fel ennek jelentőségét és szükségszerűségét. Ennek egyik igen fontos mozzanata volt, hogy a pogányok is éppen úgy lelkesedtek Jézusért mint az őt követő zsidó tanítványok, és ez a lelkesedés túl az érzelmi megnyilvánulásokon tettekben is megmutatkozott. Ez a lelkesedés és ez a változás elbűvölte a zsidókból lett keresztényeket, és komoly kérdéseket vetett fel a zsidó Jézus-követők között.

Alapvetően arról volt szó, hogy a pogányságból megtérteket milyen jögon fogadják be ebbe a keresztény közösségbe. Az első században ugyanis a zsidó közösség is befogadta az istenfélöket, vagyis a zsidósággal szimpatizáló pogányokat, de csak prozelitákként másdrangú zsidókként kezelte őket, akik nem élveztek azonos jogokat a zsidónak született hittestvéreikkel. Az egyházzá szerveződő Jézus-követőknek egyszerre két irányban is definiálni kellett magukat. A Jézus-követő

zsidóknak meg kellett fogalmazniuk, hogy ők egy, a zsidóságon belüli vallási csoportosulás, amely egy a sok más csoportosulás közül, úgy mint a farizeusok, szadduceusok és a kumrániak, vagy egy egészen új vallási csoport. Olyan csoport, amelynek tagjai Jézus követését tartják a legfontosabbnak, és ez a kötődés, ha nem is szünteti meg, de felülírja a vallási-nemzeti hovatartozást. Amennyiben ezt a döntést meghozták, akkor még kérdéses volt, miként viszonyuljanak azokhoz, akik Jézus példájára szintén szív-vallásosságot követnek, de nem a zsidóságból származnak. Úgy kezeljék-e őket, mint ahogy a prozelitákat kezelték a zsidók, vagy egyenrangú társként?

Ezeket a folyamatokat ilyen és hasonló történetek, tapasztalatok vitték előre. De Kr. u. 67-ig Pál és Péter mártírhaláláig ez a vita nem zárult le. Mivel a kereszténység missziós vallás, állást kellett foglalni ebben a kérdésben. De ezt pedig az követte, hogy az új vallásnak egyetlen kultúra, a zsidó vallási kultúra lesz a hordozója, vagy kultúráktól függetlenül más népek elgondolásainak megfelelő formában is megjelenhet. A pünkösdi események hatására a jeruzsálemi ösgyülekezetben természetes zsidó alapú kereszténység elhagyta szülő kultúráját, és missziós vallásként megjelent más népek nyelvére és kultúrájára alapozva is.

Ezzel persze elkezdődött egy ma is lezáratlan vita és fejlődési folyamat, miként néz ki a kereszténység egy másik kultúrára alapozva. Mivel a hellén-görög, majd pedig a latin kultúra átjárta az európai népek kultúráját, egy ideig a Péter és Pál közössége által meghozott döntés nem eredményezett újabb konfliktust. De napjainkban, amikor összeérnek a kultúrák és a vallások földrajzi határai, újabb konfliktusként jelenik meg a missziós jellegből adódó probléma. Mi lesz a XXI. század kereszténységének hordozó vallási kultúrája. Idegen kultúrák és vallások hatolnak be a kereszténységbe, vagy a kereszténység, a Lélek segítségével, újra képes lesz más kultúrákat is integrálni, és Jézus tanítását hitelesen megőrizni?